



NORGES HØYESTERETT

Den 6. oktober 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Noer, Ringnes og Arntzen i

HR-2016-02084-U, (sak nr. 2016/1780), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Dag Herrem)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) A, født 00.00.1960, ble ved Fosen tingretts dom 26. november 2015 dømt for etterfølgende alkoholnyttelse i strid med vegtrafikkloven § 31 første og sjette ledd, jf. § 22 femte ledd.
- (2) Ved Frostating lagmannsretts dom 28. april 2016 ble A frifunnet.
- (3) A fremmet krav om erstatning for nødvendige utgifter til sitt forsvar i anledning straffesaken både for tingretten og lagmannsretten, jf. straffeprosessloven § 438.
- (4) Frostating lagmannsrett kom i kjennelse 28. juni 2016 til at A ikke skulle tilkjennes erstatning fra det offentlige fordi han forsettlig pådro seg mistanken.
- (5) A har anket til Høyesterett, og anken gjelder lagmannsrettens rettsanvendelse og bevisbedømmelse. Det anføres at lagmannsretten i sin kjennelse om sakskostnader i realiteten foretar en overprøving av sin egen frifinnende dom der retten kom frem til at A hadde "rimelig og akseptabel grunn til å vurdere situasjonen slik at uhellet i seg selv ikke kunne medføre politietterforskning". Dommen utelukker, etter ankende parts syn, at A holdt muligheten for forfølgning som sikker eller overveiende sannsynlig. Uansett er vilkåret om forsett ikke oppfylt.
- (6) *Påtalemyndigheten* har ikke kommet med merknader til anken.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalget bare kan prøve om lagmannsrettens omkostningsavgjørelse er "i strid med loven", jf. straffeprosessloven § 442.

- (8) Utgangspunktet etter straffeprosessloven § 438 første ledd er at siktede skal tilkjennes nødvendige utgifter til sitt forsvar dersom offentlig forfølgning ender med frifinnelse. Dette gjelder likevel ikke der siktede forsettlig har pådratt seg mistanken.
- (9) Lagmannsretten begrunner sin avgjørelse på følgende måte:
- "Lagmannsretten finner at As alkoholinntak etter utforkjøringen og oppførsel i og rundt bilen var av en slik karakter at naboene med rette kunne mistenke at han hadde kjørt med promille, eller i det minste i alkoholpåvirket tilstand forsøkte å få bilen løs fra grøften og opp på veien igjen.**
- Lagmannsretten finner følgelig at A ved sin adferd forsettlig pådro seg mistanken, og det er da ikke grunnlag for å tilkjenne erstatning etter straffeprosessloven § 438."**
- (10) Unntaket fra rett til erstatning etter straffeprosessloven § 438 kommer til anvendelse når siktede "selv forsettlig har pådratt seg mistanken". Forsettet skal ikke bare gå på den adferd som pådrar mistanken, men også på det at adferden vil lede til at mistanke pådras ham, se Rt. 1995 side 1370.
- (11) Lagmannsrettens begrunner sin avgjørelse ut fra hva "naboene med rette kunne mistenke". Det fremkommer ikke at A selv hadde forsett med hensyn til at hans adferd ville lede til mistanke mot ham.
- (12) Alternativt knytter lagmannsretten naboenes mistanke mot A til et annet straffbart forhold, nemlig at han "i alkoholpåvirket tilstand forsøkte å få bilen løs fra grøften og opp på veien igjen". Spørsmålet er imidlertid om A forsettlig pådro seg mistanke for det forhold han var frifunnet for, nemlig etterfølgende alkoholnyttelse.
- (13) Etter dette finner utvalget at lagmannsrettens kjennelse er "i strid med loven" og må oppheves.
- (14) A har lagt ned påstand om tilkjenning av saks kostnader for Høyesterett med 5 125 kroner. Påstanden tas til følge.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. I saksomkostninger for Høyesterett betaler staten ved Justis- og beredskapsdepartementet til A 5 125 – femtusenettihundreogtjuefem – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

Arne Ringnes
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Riktig utskrift: